

T.C.
ÇALIŞMA ve SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Personel Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.13.0.PER.0.00.0.00.0.07/010.06/

23/01/2013

Konu : Hata, usulsüzlük, yolsuzluk ve ayrımcılığın önlenmesi

İÇ GENELGE
(2013/1)

Mali yönetim ve kontrol sistemimizi yeniden düzenleyen 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile aynı zamanda tüm kamu idarelerinde etkin bir kamu yönetim ve kontrol sisteminin kurulması amaçlanmış, bu kapsamda 26/12/2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulan “Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği” ile de temel yönetim kuralları gösterilerek, tüm kamu idarelerinde tutarlı, kapsamlı ve ölçülerin ortak olduğu bir kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması için standartlar belirlenmiştir. Bu standartların Bakanlığımızda hayata geçirilebilmesini teminen hazırlanan “İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı” 25/09/2012 tarihli ve 2548 sayılı Olur ile yürürlüğe konulmuştur.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile getirilen genel standartlardan 1 inci standart; “Etik Değerler ve Dürüstlük”, 16 ncı standart ise; “Hata, Usulsüzlük ve Yolsuzlukların Bildirilmesi” olarak tespit edilmiştir. Bu çerçevede, Bakanlığımız “İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında” da söz konusu standartlara yer verilmiş ve hata, usulsüzlük, ayrımcılık ve yolsuzlukların bildirim için belirlenen yöntemlerin personele duyurulması öngörülmüştür.

Bu kapsamda yürütülen çalışmalarda hata, usulsüzlük, yolsuzluk ve ayrımcılığın önlenmesi, bildirim ve bildirimde bulunanların korunmasına ilişkin düzenlemelere ulusal ve uluslararası mevzuatta ayrıntılı olarak yer verildiği tespit edilmiştir.

(1) Hata, usulsüzlük ve yolsuzlukların bildirilmesine ilişkin ulusal mevzuatımızda yer alan düzenlemeler:

- a. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,
- b. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu,
- c. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu,
- ç. 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu,
- d. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun,
- e. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu,
- f. 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu,
- g. 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun,
- ğ. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu,
- h. 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun,
 - ı. Devlet Memurlarının Şikayet ve Müracaatları Hakkında Yönetmelik,
 - i. Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik.

T.C.
ÇALIŞMA ve SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Personel Dairesi Başkanlığı

(2) Hata, usulsüzlük ve yolsuzlukların bildirilmesine ilişkin uluslararası alanda yer alan düzenlemeler:

- a. Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi,
- b. Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi,
- e. Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesi,
- d. Hata, usulsüzlük ve yolsuzlukların tespit edilmesi, bildirimini kolaylaştırılması ve bildirimi yapanların korunması ile çalışanların farkındalığının artırılması konusuna ilişkin ülkemizin de üyesi bulunduğu “Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu (GRECO)” nun tavsiyeleri.

Bu doğrultuda Başbakanlık, Adalet Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve Kamu Görevlileri Etik Kurulu işbirliği ile belirlenen “Yolsuzluğun Bildirilmesine ilişkin Kılavuz İlkeler” konu hakkında duyarlılığın artırılması açısından önemli bir belge niteliği taşımaktadır. Bu sebeple, söz konusu ilkelere Genelge ekinde yer verilmiştir.

Bu çerçevede;

- (a) Ulusal ve uluslararası düzenlemelerin öngördüğü şekilde hata, usulsüzlük, yolsuzluk ve ayrımcılığın tespit edilmesi durumunda gerekli hassasiyetin gösterilerek ilgili mercilere bildirilmesi,
- (b) Hata, usulsüzlük, yolsuzluk ve ayrımcılığa ilişkin kurum içi ve kurum dışı başvuruların öncelikli olarak değerlendirilmesi,
- (c) Yukarıda ifade edilen “KILAVUZ İLKELERİN” personel tarafından bilinmesinin sağlanması, bunlara uyulması hususunda duyarlılık ve hassasiyetin artırılması,
- (d) Tüm çalışanlara adil ve eşit davranılması, ayrımcılığa tabi tutulmaması, hiçbir personelin psikolojik baskı ve benzeri durumlarla karşı karşıya kalmaması için amirlerce gerekli özenin gösterilmesi,
- (e) Hizmet sunumu yapılan tüm gerçek ve tüzel kişiler arasında herhangi bir ayırım yapılmaması, hizmet sunumu yapılırken çözüm odaklı, tarafsız, ulaşılabilir ve kolaylaştırıcı bir anlayışla hareket edilmesi, hususlarında gerekli hassasiyetin gösterilmesini rica ederim.

Mustafa KONUK
Müştaşar V.

YOLSUZLUĞUN BİLDİRİLMESİNE İLİŞKİN KILAVUZ İLKELER

1. Suç işlendiğini görevi ile bağlantılı olarak öğrenen kamu görevlisi, yasal olarak, bu suçla ilgili olarak bildirimde bulunmakla yükümlüdür. Bir kamu görevinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluş idaresine yapılan ihbar veya şikâyet, gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.
2. Kamu görevlisi olmayan kişiler de yasa gereği suç bildiriminde bulunmakla yükümlüdür.
3. Yasa gereği suç bildirimini yükümlülüklerini yerine getiren kişi ya da kamu görevlisine ceza verilmez.
4. Yasal olarak, suçu bildirmeme bir suç olarak düzenlendiğinden, bu bildirim yapılmamasına ilişkin emir, hiçbir surette yerine getirilemez. Bir emre dayalı olarak bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişi cezai sorumluluktan emrin yerine getirildiği gerekçesi ile kurtulamaz.
5. İhbar yükümlülüğünü yerine getiren devlet memurlarına ihbarlarından dolayı bir disiplin cezası verilemez; doğrudan veya dolaylı olarak hizmet koşulları kısmen de olsa ağırlaştırılmaz ve değiştirilemez.
6. Kurum ve kuruluş amirleri, ihbarda bulunan kamu görevlilerinin kimliğini gizli tutar ve kendilerine herhangi bir zarar gelmemesi için gerekli tedbirleri alır.
7. Yaptığı ihbar nedeniyle haksız ve hukuka aykırı bir işleme maruz kaldığını iddia eden kamu görevlisi müracaat ve şikâyet hakkına sahiptir.
8. İhbar yükümlülüğünü yerine getiren Devlet memurlarına ihbarlarından dolayı bir ceza verilemez, doğrudan veya dolaylı olarak hizmet koşulları kısmen de olsa ağırlaştırılmaz ve değiştirilemez.
9. Yaptığı ihbar nedeniyle haksız ve hukuka aykırı bir idari işleme maruz kaldığını iddia eden kamu görevlisi hakkındaki işleme karşı idari yargı yerinde iptal ve tam yargı davası açma hakkına da sahiptir.
10. Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görevleri ile ilgili yapılacak suç ihbar ve şikâyetlerinin, soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi, iddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru adı, soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması gerekmektedir.
11. Yetkili makamlara ihbar veya şikâyette bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat edilmesi, yasal olarak iftira suçunu oluşturur.
12. Suça ilişkin ihbar veya şikâyet; Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk makamlarına, Valilik veya kaymakamlığa ya da mahkemeye yapılabilir. Yurt dışında işlenip ülkede takibi gereken suçlar hakkında Türkiye'nin elçilik ve konsolosluklarına da ihbar veya şikâyette bulunulabilir.
13. İhbar veya şikâyet yazılı veya tutanağa geçirilmek üzere sözlü olarak yapılabilir.
14. Etik davranış ilkelerine aykırılık başvurularında; başvuru, gerçek kişiler tarafından adı, soyadı, oturma yeri veya iş adresi ile imzayı kapsayan dilekçelerle, en az genel müdür ve Kamu Görevlileri Etik Kurulunca genel müdür düzeyinde oldukları kabul edilen unvanlarda bulunanlar için Etik Kurul Başkanlığına, diğer görevliler için ise kurum yetkili disiplin kurullarına yöneltilmek üzere ilgili kurum amirliğine yapılır. Dilekçede, etik ilkeye aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgi ve belgeler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir. Elde bulunan belgeler dilekçeye eklenir. Başvuru konusu aykırı davranış iddiası, kişi, zaman ve yer belirtilerek somut biçimde gösterilir.